

АНАЛІТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

За Директивою 2006/43/ЄС Європейського Парламенту суб'єкти суспільного інтересу визначаються як суб'єкти, чий передавальні цінні папери допущені до обігу на регульованому ринку будь-якої держави-члена ЄС, включають кредитні установи та суб'єктів страхової діяльності [1]. Відтак, до суб'єктів суспільного інтересу слід віднести публічні акціонерні товариства та інших емітентів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страхові, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи, які проводять діяльність на підставі державної ліцензії. Оскільки такі підприємства представляють значний суспільний інтерес, потребує розв'язання проблема довіри суспільства до фінансової звітності суб'єктів суспільного інтересу.

Загалом фінансова звітність суб'єктів суспільного інтересу є основним джерелом задоволення інформаційних потреб існуючих та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів при прийнятті економічних рішень про надання ресурсів підприємству. В процесі прийняття рішень суспільством використовуються дві групи даних: фактична інформація, що виміряна через грошову оцінку та зафіксована у фінансовій звітності; трансформована інформація фінансової звітності, що відображає зміни фактичного стану та фінансових результатів суб'єктів суспільного інтересу.

Аналітичні розрахунки забезпечують усвідомлене прийняття рішень, тому на перше місце в процесі забезпечення прийняття економічних рішень висувається проблема практичної корисності отриманих результатів від аналізу фінансової звітності. Проаналізована облікова інформація підвищує ймовірність реальності прогнозів безперервності діяльності, уможливорює скорочення впливу фактора невизначеності при прийнятті рішень суспільними групами контролю, що мають прямий та непрямий фінансовий інтерес до підприємства.

Оскільки користувачі фінансової звітності суб'єктів суспільного інтересу здійснюють фінансову діяльність щодо економічної одиниці, для них релевантною є інформація про «дохід підприємця» з точки зору зміни грошового запасу асигнованого суспільством фінансового капіталу на певний момент часу (зв'язок з фінансовою концепцією капіталу). Відтак, до основних аналітичних показників діяльності суб'єкта суспільного інтересу, що підвищують довіру суспільства до результатів його діяльності, необхідно віднести: показник *EPS*, показник *DPS*, коефіцієнт Тобіна, показник *ROI*, показник *EVA*, показник *WACC*.

Відповідно до стандартів Міжнародної комісії із цінних паперів IOSCO, кожне підприємство, незалежно від форми власності та підпорядкованості, цінні папери якого перебувають у біржовому обігу, повинне розкривати максимально можливий обсяг аналітичної інформації, корисний для зацікавлених користувачів. Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію (*EPS*) визначається діленням різниці між чистим прибутком (збитком) (*ЧП*) і сумою дивідендів на привілейовані акції (D^{PIA}) на середньорічну кількість простих акцій в обігу (*Q*).

З позиції акціонерного товариства дивіденд — це частка витрат підприємства, необхідна для обслуговування акціонерного капіталу («ціна» власного капіталу), що сплачується акціонерам пропорційно кількості акцій, що знаходяться в обігу. З позиції акціонера дивіденд виступає як плата за користування товариством його грошима, що вкладені у статутний капітал компанії. Дивіденд на одну просту акцію (*DPS*) визначається діленням суми сплачених всім акціонерам дивідендів на суму зареєстрованого капіталу та показує суспільству вартість акціонерного капіталу.

Коефіцієнт Тобіна є відносним показником доданої ринкової вартості підприємства. У зарубіжній практиці він має назву *Q-Ratio* (Tobin's *Q-Ratio*) та розраховується як співвідношення ринкової капіталізації, що є добутком ринкової ціни акції на загальну кількість акцій, що перебувають в обігу (*Market Capitalization, MC*) до інвестованого у основну діяльність (перманентного) капіталу (*ПК*), що показує суму балансової вартості власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Показник *ROI* (*Return On Investment*) трактується як показник рентабельності інвестованого у бізнес капіталу та показує, наскільки добре підприємство використовує інвестовані суспільством гроші для отримання прибутку. Існує декілька формул для оцінки показника *ROI*, але у загальному вигляді він визначається як співвідношення «чистого» операційного прибутку *NOPAT* (*Net Operating Profit After Tax*) до перманентного капіталу (*ПК*).

Показник економічної доданої вартості суб'єкта суспільного інтересу *EVA* (*Economic Value Added*) дозволяє проводити оцінку поточних і майбутніх перспектив розвитку підприємств. Економічний зміст даного показника полягає у визначенні того, на скільки сума «чистого» операційного прибутку *NOPAT* перевищує вартість перманентного капіталу, що задіяний та «оплачений» для отримання цього прибутку.

Показник *WACC* (*Weight Average Cost of Capital*) уможливорює визначення середньозваженої «ціни» «платних» фінансових ресурсів суспільства (власного капіталу та позик), використаних для фінансування активів підприємства. Він розраховується у відсотках та показує рівень фінансових витрат на підтримання економічного потенціалу підприємства.

Список використаної літератури:

1. [Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності \[Електронний ресурс\] / Європейський Союз; Директива, Міжнародний документ від 17.05.2006 № 2006/43/ЄС. – Режим доступу: \[http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_844\]\(http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_844\)](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_844)